

NORGES DØVEFORBUND

PRINSESS MARTHAS LOUISE ER NORGES DØVEFORBUNDS HOYE BESKYTTER

Kunnskapsdepartementet

Kirkegata 18, 0153 Oslo
8119 Dep. 0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Oslo, 4. mai 2012

Høring – NOU 2012:1 Til barnas beste – Ny lovgivning for barnehagene.
Norges Døveforbund (NDF) viser til Barnehagelovutvalgets utredning.

NDF mener at utvalgets utredning uttrykker et ønske om å gjøre det beste for barna, og det understrekes ved at forslaget knyttes opp mot Barnekonvensjonen. NDF leser av utredningen et ønske om høyere kvalitet på tilbudet i barnehagene og at alle avgjørelser som blir tatt skal være til barnets beste. Vi er også enig med utvalget i at rettighetene til barn og foreldre styrkes i utvalgets forslag, da dagens barnehagelov ikke gir gode og klare nok rettigheter.

Vi støtter utvalgets forslag om å overføre av §§ 5.7 og 2.6 inn i barnehageloven. NDF ser også på den foreslåtte § 10, som omhandler det psykososiale miljø, som et av mange klare eksempler på utvalgets ønske om at den nye barnehageloven skal bli ”Til barnas beste”.

For at den nye barnehageloven også fullt ut skal bli til *det hørselshemmede* barnets beste, ber Norges Døveforbund om at våre fire nedenfor stående punkter tas til følge:

- 1. § 48. Tegnspråkopplæring.**
Norsk tegnspråk er et språk!
Derfor bør den foreslåtte § 48 flyttes fra kapittel 18 til kapittel 14 hvor opplæringsretten for samiske barn er plassert.
- 2. NDF ber samtidig om at merknadene til den foreslåtte § 48 endres i tråd med at dette er en språkopplæring og ikke et spesialpedagogisk tiltak. I den sammenheng ber vi også om at ordlyden i § 41, første ledd hvor det presiseres at det er kommunen som har ansvaret for at ”retten til tegnspråkopplæring blir oppfylt” også flyttes til kapittel 14. NDF ber videre om at det utarbeides en forskrift til paragrafen som omhandler retten til tegnspråkopplæring. Norsk tegnspråk er et språk, og i forskriftets ordlyd må dette tydeliggjøres**

Side 1 av 5

3. **§ 40. Rett til spesialpedagogisk hjelp**

I kommentarene til § 40, tredje ledd som omhandler barn som har behov for lytte- og talespråkopplæring, for eksempel fordi de har cochleaimplantat, ber vi om at ordlyden endres fra "vil kunne ha rett til" til "har rett til" spesialpedagogisk hjelp.

4. **§ 42. Sakkyndig vurdering**

I andre ledd bokstav e, foreslås at det skal legges vekt på barnets omgivelser/miljø/kontekst ved tildeling av ressurser til spesialpedagogisk hjelp.

NDF ber om at dette ikke kommer inn i lovforslaget, da dette komme til å svekke barnas rettigheter i forhold til gjeldende rett.

Til punkt 1:

I generelle ordelag nevnes det flere steder i NOU 2012:1 at god språkutvikling er avgjørende for barnet, både når det gjelder å uttrykke identitet, forstå omverdenen, se seg selv som en del av samfunnet og å få venner. Dette er i tråd med viktige formuleringer i St.meld. nr. 23 (2007-2008) *Språk bygger broer*. I selve utkastet til ny barnehagelov er det vanskelig å finne igjen dette velfunderte synet på språk. Det er egentlig bare i omtalen av samiske barns språkutvikling at vi kjenner igjen det generelle språksynet som *Språk bygger broer* formulerer. Den norske språksituasjonen med to målformer er ikke tematisert i NOU-en og minoritetsspråklige barns rettigheter er ikke fastslått i noen paragraf. NDF mener at språksynet i *Språk bygger broer* burde gjennomsyre hele den nye barnehageloven og komme alle barn til gode, ikke bare samiske.

I Stortingsmelding 35(2006-2007) *Mål og mening* anerkjennes tegnspråk som et fullverdig språk. *Norsk teiknspråk er og vil i framtida vera ein del av det språklige mangfaldet i Norge. Det må behandlast som andre fullverdige språk og må få den status som naturleg følgjer av dette.* Det burde også ligge til grunn for opplæringstilbudet til de tegnspråklige barna.

Synet på tegnspråk som et spesialpedagogisk tiltak blir også understøttet av at tegnspråk-opplæringen sorterer under kapittelet om spesialpedagogisk hjelp, kap 18, også i NOU 2012:1.

NDF ber om at:

Tegnspråkparagrafen flyttes til kapittel 14, og at ordlyden i § 41, første ledd, som omhandler kommunens ansvar for at "retten til tegnspråkopplæring blir oppfylt", også flyttes til samme kapittel.

Til punkt 2:

Skolen har egne læreplaner og forskrifter når det gjelder tegnspråkopplæringen. I dag er det ikke tilsvarende føringer når det gjelder tegnspråkopplæringen i førskolealder, men i OT. prp. nr.46 1997-98 blir dette omtalt: *Opplæringsloven (1998) §2-6 gir rett til tegnspråkopplæring. Formålet med denne bestemmelsen er å bidra til at hørselshemmede barn skal være like godt språklig forberedt til å begynne på skolen som andre barn.*

På grunn av manglende forskrifter og lav kompetanse i mange kommuner om at tegnspråk er et språk, er det dessverre ofte at dette formålet ikke blir fulgt opp og oppnådd.

Forståelsen av hva tegnspråk er, og hvem som bruker det, er sterkt preget av synet på tegnspråk som et erstatningspråk. I merknadene til § 48 står det at ”*omfanget av opplæringen og hvor den skal gis må vurderes individuelt, og vil blant annet være avhengig av barnets alder, modenhet og om barnet har andre funksjonshemninger eller lære vansker.*” Teksten går langt i å knytte retten til å få tegnspråkopplæring til om barnet har ”andre funksjonshemninger” Dersom det er etablert at barnet har andre funksjonshemninger enn nedsatt hørsel, er det da slik at formuleringen i neste omgang skal bli brukt til å øke eller redusere omfanget av tegnspråkopplæringen? Hva betyr det at ”*omfanget skal vurderes individuelt*”? Er det de minst modne eller de mest modne som skal ha mye opplæring?

Å foreslå at språk skal tilrås er i beste fall basert på uvitenhet om at tegnspråk er et fullverdig språk, i verste fall er det en diskriminering og brudd på Barnekonvensjonen. Det er en grunnleggende menneskerett å få kunne uttrykke seg, og språk er grunnlag for læring.

Denne manglende kompetansen om tegnspråklige barns språkutvikling, og dermed manglende språkopplæring i førskolealder, gir store konsekvenser for barna i deres videre skolegang.

Læreplanene på tegnspråk er likestilt med læreplanene på norsk. Når ikke barna blir gitt det samme utgangspunktet for språkopplæring på det språk de skal oppta opplæringen på, sier det seg selv at det får konsekvenser for videre læring og utvikling. Dette blir bl.a. presisert i st. meld. 16 (2006-2007).. *og ingen sto igjen: God språkutvikling i tiden før skolestart er av stor betydning for senere læring. Det reduserer behovet for spesialundervisning i skolen og har betydning for utvikling av barnets sosiale kompetanse... Departementet mener det er viktig å sikre alle barn som trenger språkstimulering og tidlig hjelp. Tidlig språkstimulering er viktig både for språkutviklingen generelt og for utvikling av gode norskerdigheter. Tiltak for tidlig språkstimulering bør derfor rettes mot alle barn med behov, både majoritetsspråklige og minoritetsspråklige.*

Tidlig innsats er fortsatt et viktig satsningsområde fremover i følge Stortingsmelding 18 (2010- 2011) *Læring og fellesskap*. De fleste døve barn blir i dag ci-operert. Når foreldre velger dette for sitt døve barn er målet at barnet skal lære både å høre og snakke. Mange blir anbefalt å vente med tegnspråkopplæring med grunnlag i myten om at tegnspråk ødelegger for utviklingen av talespråket. Foreldrene stoler på fagpersonene vurderinger. Det er av stor betydning at faginstanser som Rikshospitalet, Statped og de lokale PPT-kontorene har kunnskap om, og belegg for, det de gir av råd til foreldrene. Manglende kompetanse og kunnskap hos disse kan få store konsekvenser for disse barnas videre opplæring og liv.

NDF ber om at:

Merknadene til den foreslåtte § 48 omarbeides i tråd med at paragrafen omhandler retten til språkopplæring og ikke til spesialpedagogikk.

Retten til tegnspråkopplæring reguleres i en egen forskrift, slik det åpnes for i foreslåtte § 48 tredje punktum.

Til punkt 3:

Vi er skeptisk til formuleringen "vil kunne ha rett til" i § 40. Så godt som alle barn vil ha behov for spesialpedagogisk hjelp etter ci-operasjon i form av lytte- og talespråkopplæring. Når det gjelder barn med ci er tidlig innsats, kvalitativ opplæring og god tilrettelegging avgjørende for utbyttet av implantatet.

NDF ber om at:

Formuleringen når det gjelder barn med ci sin rett til spesialpedagogisk hjelp endres fra "vil kunne ha rett" til "til har rett til"

Til punkt 4:

I den foreslåtte § 42, som omhandler retten til spesialpedagogisk hjelp, viser utvalget til at det er barnets behov som kommer først. Men vi ser det som meget uheldig at det blir foreslått at barnets omgivelser/miljø/kontekst (andre ledd bokstav e) blir et vurderingstema ved tildeling av ressurser. Vi er redd at mange kommuner vil bruke disse punktene som argumenter for ikke å skaffe de nødvendige faglige ressurser til barn med ci som trenger tale- og lyttetrening. Noe som kan skyldes manglende kunnskap om hvor grunnleggende viktig dette er for barnets videre utvikling – og/eller kombinert med økonomiske prioriteringer. Manglende kompetanse i forhold til denne gruppen i dag blir det argumentert med at en liten barnegruppe gir rolige omgivelser, mens det ikke blir tatt hensyn til det konkrete behovet for lytte- og taletrening alle barn med ci vil ha etter en operasjon.

NDF ber om at:

De foreslåtte lovendringene om at barnets omgivelser/miljø/kontekst (andre ledd, bokstav e) skal være et vurderingstema ved tildeling av ressurser til spesialpedagogisk hjelp, ikke tas til følge.

NDF støtter utvalgets forslag om saksbehandlingsfrister og anledning til midlertidige vedtak (§ 42, tredje ledd). Når behovet for enten spesialpedagogisk hjelp, eller språkopplæring, blir avdekket bør dette komme på plass så fort som mulig. For våre hørselshemmede barn vil forsinket, eller manglende hjelp og/eller språkopplæring få konsekvenser for språkutvikling og videre læring.

Vi er også veldig positive til den foreslåtte kompetansehevingen av personalet i barnehagen. Det er særdeles viktig at personalet får oppgradert sin kompetanse slik at de blir gitt den nødvendige kunnskap for også å kunne ivareta barna med spesielle behov, både i forhold til språkopplæring og spesialpedagogisk hjelp.

Det er av stor betydning for både barn og foreldre at både styrer og pedagogisk leder har god pedagogisk og barnefaglig kompetanse samt god kunnskap til barnehageloven med forskrifter. Dette er et viktig grunnlag for et godt samarbeid med foreldre og andre faginstanser. Et godt samarbeid med foreldrene er av stor betydning for barnets utvikling. Vi støtter derfor utvalgets foreslåtte § 43, første ledd, som omhandler foreldrenes rett til å kreve undersøkelser for å avdekke om barnet trenger spesialpedagogisk hjelp.

Vi anser det som særdeles viktig at foreldrenes medvirkning og kompetanse blir tatt på alvor. For vår gruppe, hørselshemmede barn, er det særdeles viktig at avdekning av hørselstap og eventuelle tiltak settes i gang så raskt som mulig.

Avslutning

NDF mener at NOU 2012:1 angir gode intensjoner- og beskrivelser i hvordan fremtidens barnehage skal se ut.

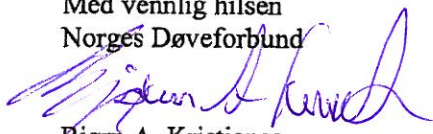
For at hørselshemmede barn skal få muligheter til å ha samme utgangspunkt som andre barn ved skolens start, er det av uvurderlig betydning at våre barn ikke bare blir integrert i barnehagen, men også inkludert hos alle i barnehagen.

Våre innspill til denne høringen er gjennomsyret av inkluderingstankegangen.

Hvis ønske om mer informasjon/utdypning på våre synspunkter til høringen, kontakt generalsekretæren – bjorn@doveforbundet.no

Oslo den 04. mai 2012

Med vennlig hilsen
Norges Døveforbund

Bjørn A. Kristiansen
Generalsekretær

Aina T. Fossum
Oppvekst- og foreldreutvalget